

RK:n hyväksymät vuoden 1979 harvinaisuushavainnot

KARNO MIKKOLA

Tässä katsauksessa esitellään Rariteetikomitean (RK) hyväksymät vuonna 1979 tehdyt havainnot sekä joukko havaintoja aikaisemmilta vuosilta. RK:n aikaisemmin julkaisemat katsaukset ovat olleet Lintumiehen numeroissa 2 ja 4/78 (vuosina 1976 ja 1977 havainnot) sekä 3 ja 4/79 (ennen vuotta 1976 ja v. 1978 tehdyt havainnot, jälkimmäisessä myös vuosien 1976 ja 1977 havaintoja).

Tämä vuosiraportti sisältää 162 havaintoa 56 eri lajista tai rodusta. Maalle uusia lajeja on kaksi: jo pitempään Suomeen odotettu käärmekotka sekä ensimmäinen Suomessa tavattu aito afrikkalainen lintulaji, pikkusulttaanikana. Toisen kerran tavattiin arotasku, schwarzinuunilintu ja tulipäähippiäinen, ensimmäin mainittu yllättäen keväällä.

Aikaisemmissa katsauksissa havainnot on jaettu kolmeen kategoriaan (I—luonnonvaraiset, II—mahdollisesti ihmisen jossakin vaiheessa siirtämät, III—ihmisen siirtämiksi todetut tai tulkitut linnut). Jaottelu on muutettu yksinkertaisemmaksi, sillä II kategoria on poistettu. Näihin epäilyksenalaisiin lajeihin kuuluivat mm. useimmat haikarat ja vesilinnut, useat kotkat ja eräät varpuslinnut. Vain ihmisen siirtämiksi todetut tai tulkitut on erotettu muista merkitsemällä ne hakasulkuihin [] (tässä katsauksessa intianhanhi).

Vuoden 1979 havainnoista jäi hyväksymättä 26%. Korkea hylkäysprosentti johtuu osaltaan RK:n linjasta, joka on edelleen tiukentunut. Tähän ovat johtaneet monet tapaukset, joissa dokumentit ovat osoittaneet määrityksen virheelliseksi. Lisäksi RK:n on pyrittävä ottamaan huomioon mahdolliset risteytyvät, värimuunnokset ja muut poikkeamat. Usein tämä on vaikeaa tai mahdotontakin. Siksi lintu on pyrittävä kuvaamaan kokonaan ja myös havaintotilanne on selvitettävä mahdollisimman tarkoin, eikä vain tyydyttävä luettelemaan maasto-oppaissa esitetyt tunte-merkkejä.

Täytä lomake mieluummin kirjoituskoneella. Älä käytä liyykynää. Myös sininen väri toistuu huonosti kopiointikoneessa. Musta kuulatai huopakynä on paras.

Havaintoilmoituslomakkeen täyttämistä koskeva kirjoitus oli Lintumiehen numerossa 3/79. Täytä lomake ensi tilassa havainnon tehtyäsi ja toimita se mahdollisimman pian oman alueesi aluevastaavalle. Pyri merkitsemään havaintoon liittyvät päivämäärätiedot täydell-

isinä (linnun koko oleskeluaika). Liitä mukaan valokuvia aina kuin se on mahdollista.

RK:n puheenjohtajana toimi dos. Kari Vepsäläinen, sihteerinä isännöitsijä Karno Mikkola, jäseninä FL Esa Lehikoinen, LuK Lasse J. Laine ja yo Jörgen Palmgren sekä varajäseninä FK Ilkka Lilja ja tekn. yo Heikki Parviainen.

Hyväksytyt havainnot vuodelta 1979

Kunnat, jotka esiintyvät vähintään neljästi, on lyhennetty seuraavasti: Ec=Eckerö, Es=Espoo, Ha=Hanko, He=Helsinki, Jo=Joensuu, Ki=Kirkkonummi, Ko=Korppoo, La=Lappeenranta, Le=Lemland, Lj=Lumijoki, Lu=Luvia, Po=Pori, Po mlk=Porvoon maalaiskunta, Si=Siikajoki, Tu=Turku ja Vi=Virolahti.

Mikäli linnun tarkka ikä on ollut tiedossa, se on merkitty EURING-järjestelmän mukaisesti: Ikv=samana kalenterivuonna, 2kv=edellisenä kalenterivuonna syntynyt jne.

Muut käytetyt lyhenteet: jp=juhlapukuinen, tp=talvipukuinen, Å=laulava, ad=aiakuinen, juv=nuori, subad=esiakuinen, p=paikallinen, m=muuttava. Niiden laijien kohdalla, jotka yleensä havaitaan paikallisina, ei p-merkkiä ole käytetty, ei myöskään silloin, kun lintu on havaittu useana päivänä. Hakasulkuja [] on käytetty, jos havainnon tiedetään tai on tulkittu koskeneen ihmisen siirtämää lintua.

Amerikanjääkuikka *Gavia immer*

20.10. Lu, Säppi 1 ilmeisesti 2kv p (TEs, Maija Hario, MH).

Neljäs havainto Suomesta, ensimmäinen syksyltä.

Jääkuikka *Gavia adamsii*

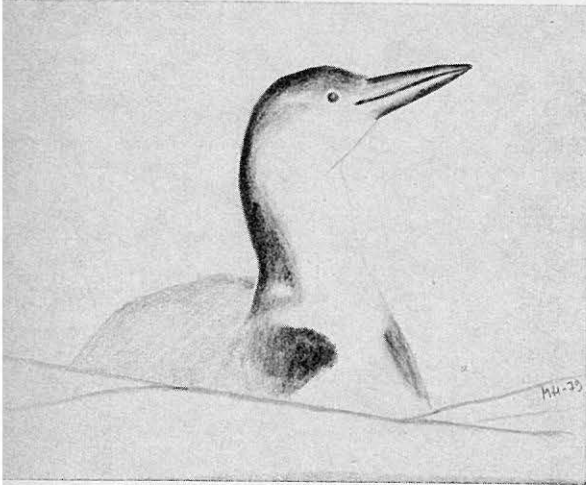
12.5. Mustasaari, Haraskär 1 jp m (TLu).

20.5. Ki, Porkkala 1 jp m (PK, KSo, HJn, Heikki Vasamies).

11.10. Inari, Kasarinselkä 1 jp löydettiin kuolleena verkosta (Jaakko Kyrö, Rauno Peltonen).

28.10. Ec, Signilskär 1 jp p (MLS, AB).

Havaintojen yllättävän vähäinen määrä (17 yks. v. 1978) ei vastanne todellista havaittujen määrää, sillä tiettävästi jääkuikkia nähtiin arktisen muuton tarkkailun yhteydessä enemmän.

KUVA 1. Säpin amerikanjääkuikka *Gavia immer*. Pään ja kaulan mustavalkoinen kuviointi sekä nokan väri erottavat jääkuikasta *G. adamsii*. Sekoitusmahdollisuus kuikkaan *G. arctica* on olemassa. Aiheesta kirjoitus Lintu-miehessä 4/76. Piirros M. Hario.

V. 1981 alkaen jaksolla 1.5.—15.6. tehtyjä havaintoja juhlapukuisista linnuista ei enää tarkasteta.

Jääkuikka-laji *Gavia immer/adamsii*

- 25.5. Ki, Porkkala 1 2kv m (KoM, Martti Nissinen, Pekka Puhjo, Antero Topp ym).
23.8. Ha, lintuasema 1 2kv m (MHK, JS, TV).

Porkkalan lintu oli RK:n historian ensimmäinen keväinen nuori jääkuikka. Toukokuuskuulta on hyväksytty 48 yksilöä (*adamsii* ja *immer/adamsii*).

Mustakaulauikku *Podiceps nigricollis*

- 29.4. Vaasa, Sundomin lahti 1 p (MJ, Heikki Torala, MTo).
6.5. Rantasalmi, Putkilahti 1 p (HKo, JHo, Heikki Pentikäinen).

Jaksolta 1973—79 on hyväksytty 4 havaintoa.

Suula *Sula bassana*

- 31.5. Sodankylä, Lokka 1 ad saatiin kiinni ja vapautettiin (11.6.) (Erkki Pulliainen ym).
1.10. La, Huhmarvuori 1 1kv m etelään (TPy).

Sodankylän havainnosta tiedonanto: LM 4/79. Lintu oli rengastettu pesäpoikasena Irlannissa v. 1974. Lappeenrannan havainto on huomion-

arvoinen sisämaan muuttohavaintona. 6. ja 7. havainto Suomesta.

Jalohaikara *Egretta alba*

- 21.6. Inari, Menesjärvi 1 p (Jouko Piirola).
12.11.—6.12. Ha, Sandöträsk 1 (VR, JLS, KoM, Jörgen Palmgren ym).
Tavattu nyt 7 kertaa maassamme.

Jalohaikara-laji *Egretta sp*

- 26.4. Savitaipale, kk 1 m (Vesa Häkkinen, Markku Loippo).

Kapustahaikara *Platalea leucorodia*

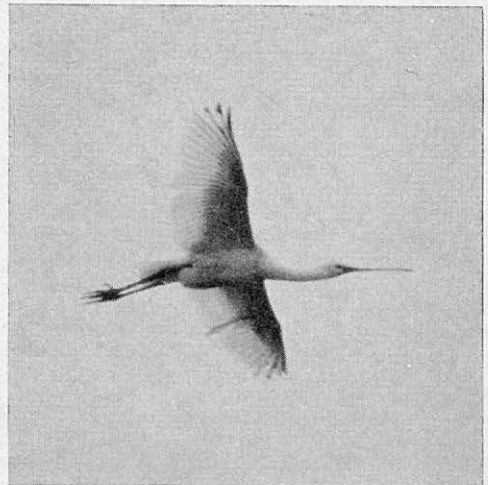
- 24.10. Ec, Signilskär 1 m (MLS).
24.10. Ec, Storby 1 m (Ilkka Lehtinen, Jussi Carlson, Anneli Svanold, TV).
27—30.10. Tu, Ruissalo 1 subad (JHe ym).
Havainnot koskevat samaa, ilmeisesti 2kv yksilöä. 3. havainto Suomesta.

Lyhytnokkahanhi *Anser brachyrhynchus*

- 27.4. Hämeenkyrö, Mannanmäki 14 m (PRi).
28.4. Tenhola, Kansjärv 1 p (MLa, HKu).
30.4.—2.5. Värtsilä, Säpäri 1 (MK, TEr, PL ym).
13.5. Lj, kk 2 p (MK, TEr, VT, KVa).
Lajista on viime aikoina tehty vuosittain muutama havainto, 14 yks. parvi on kuitenkin poikkeus.

Kiljuhanhi *Anser erythropus*

- 10.5. Lj, Sannanlahti 7 p (Sakari Kauppinen, AS, Juha Vasankari).
13.5. Lj, kk 14 p (MK, TEr, VT, KVa).

KUVA 2. Kapustahaikara *Platalea leucorodia* Turussa. Valok. A. Rivasto.

- 13.5. Lj, Sannanlahti 15 p (MTy, Arvo Oh-tonen).
 16—17.5. Lj, kk 71 (parvet: 60, 9, 2) p (VR, MLS, KoM).
 17.5. Si, Tauvo 8 p (MTy).
 13.8. Ec, Signilskär 1 ad p (OH, JKv).

[Intianhanhi *Anser indicus*]

- 27.5. Inari, Koppelo 2 p (Esko ja Annikki Sirjola, Martti Salo).

Tämä on 5. RK:n hyväksymä havainto tästä lajista, joka ei koskaan ole harhautunut luonnonvaraisesti Eurooppaan.

Punakaulahanhi *Branta ruficollis*

- 25.5. Ki, Porkkala 1 m (KoM, KSo ym).
 9. havainto Suomesta. Näistä 7 on vuosilta 1973—79.

Ruostesorsa *Tadorna ferruginea*

- 25.5. Maaiahti, Gälören 1 ♂ p (TLu, Harri Santare).
 Vuosilta 1970—79 on ilmoitettu n. 10 hyväksyttyä havaintoa.

Punapäänarsku *Netta rufina*

- 5—6.5. Vasa, Västervik 1 ♂ (Sakari Pohjola, M.J., MTö).
 Vuosilta 1970—79 on hyväksytty 11 havaintoa. Tavattu Suomessa kaikkiaan 15 kertaa.

Ruskosotka *Aythya nyroca*

- 5.6. Es, Suomenoja 1 ♀ p (HJr, Taisto Lunkka).
 Tavattu n. 8 kertaa Suomessa.

Kyhmyhaahka *Somateria spectabilis*

- 3.6. Ki, Porkkala 1 ilm. 2kv ♂ p (MLS, Krister Castrén ym).
 8.8. Ki, Mäkiluoto 1 +2kv ♂ p (JLs, PU).
 17—18.12. Ko, Jurmo 1 ♀ (Paavo Inkinen, LG, Markku Mikkola, Tero Rauhala).
 Muut kuin jp koiraat tarkastetaan.

Isohaarahaukka *Milvus milvus*

- 13.6. Tammisaari, Leksvall 1 (Markku Kuitunen, Jorma Laurila ym).
 Vuosilta 1971—79 on hyväksytty 4 havaintoa.

Käärmekotka *Circaetus gallicus*

- 4.10. Vi, Hurppu 1 (Jouni Riihimäki, Timo Haikarainen, Eero ja Jukka Peltonen).
 Ensimmäinen havainto Suomesta. Tiedonanto: LM 1/80. Lähinnä laji pesii Eestissä, missä sitä on tavattu muutamia pareja (Randla 1976). Ruotsissa tavattu 24 kertaa (SOF 1978).

Arosohaukka *Circus macrourus*

- 23.9. Kauhajoki, Vakkurinkylä 1 ad ♂ p (Keijo T. Seppälä).
 Vuosina 1975—79 tavattu 6 kertaa.

Niittysuohaukka *Circus pygargus*

- 17.5. Mietoinen, Mynämäenlahti 1 ad ♂ p (Jouko Hakala).

- 21—31.5. Lemu, Monnoinen 1 ad ♂ (Markku J. Saarinen ym).

- 24.5. Ylämaa, Väkevä 1 ad ♂ (Markku

- 25.5. Tohmajärvi, Vepsa 1 ad ♂ (TER).

- 27.5. Vi, Viikkilä 1 ad ♂ m (Jari Piepponen, JJ).

- 29.7. Ec, Signilskär 1 ad ♂ (OH, JKv).

- 21—23.8. Paimio, Paimionlahti 2 lkv p (TLi, TA, HI, HL ym).

Paimionlahdella havaittiin myös sirosuohaukkanääräs (ad), jota ei kuitenkaan saatu lajilleen määritetyksi. Havainto viittaa vahvasti pesimiseen paikalla tai jossakin lä-alueella.

Vuosilta 1975—79 on hyväksytty 33 havaintoa. Varjoja pesintöjä näistä on ollut 6 (Kirkkonummi—Inkoo).

Pikkukiljukotka *Aquila pomarina*

- 12.4. Valkeakoski, Eerola 1 ad m (OH)
 6.5. Rääkkylä, Ravilahti 1 subad (MK, PL).

- 28.7. Ec, Signilskär 1 ad (OH, JKv).

- 15.9. Ko, Jurmo 1 subad m (Henry Laine).

- 7.10. Ki, Saltjärden 1 juv/subad (TLi).

Havainnot lajista ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti määrittystiedon parantuessa: vuosisadan alkupuolelta 4 ammuttua, vuodesta 1972 alkaen havaittu 17 kertaa. Ks myös kommenttia kiljukotkan kohdalla.

Kiljukotka *Aquila clanga*

- 13.4. Kustavi, Finnholm 1 subad/ad m (RS).

- 16.4. Le, Herrö 1 subad/ad m (KSA ym).

- 19.8. La, Haapajärvi 1 subad/ad m (PRA, Timo Jokela, JRA, JT).

- 16.9. Ki, Sävalls 1 juv m (VR, MHK, MLS, Ilpo Mutikainen).

- 25.9. Ha, Täktom 1 subad/ad m (HKa, TLI, RS).

21.10. He, Puotinharju 1 lkv m (JLs, LG).
 Kiljukotkan määrittäminen lajilleen edellyttää edullisempaa havaintotilannetta kuin pikkukiljukotkan kohdalla, joten näistä lajeista tehtyjen havaintojen määrä ei ole suoraan verrannollinen. Kiljukotka lienee meillä yleisempi kuin pikkukiljukotka, joka Eestissä pesii kiljukotkaa huomattavasti runsaampana: lajien parimäärät n. 12 ja n. 50 (Randla 1976).

Kotka-laji *A. pomarina/heliaca*

- 2.9. Karkkila, Pyhäjärvi 1 juv (KVi, HF, Jari Landen).

Punajalkahaukka *Falco vespertinus*

- 18.5. Vi, Vätiluoto 1 ad ♂ m (Rauno Sandberg).

- 18—19.5. Pyhäselkä, Niittylahti 1 2kv ♂ (Jouni Pursiainen, Risto Laitinen, Juha Miettinen, KVA).

- 22.5. Vi, Vuori-Pulteri 1 ad ♀ m (RY, Vesa Mäkinen, Risto Pylvänäinen, Erkki Valsta).
- 26.5. Vi, Vuori-Pulteri 1 ad ♂ m (RY ym).
- 29—31.5. Laitila, Krouvinnummi 1 ♀ p (EL ym).
- 1.6. Po mlk, Kummelskär 1 ad ♂ m (RLS).
- 7.6. Jo, Noljakka 1 2kv ♂ p (MK, Hannu Ekblom, Pekka Loivaranta).
- 14.6. Valkeakoski, Vallonjärvi 1 ad ♂ p (OH, PSu, Mika Östring).
- 17.6. Iitti, Urajärvi 1 ad ♀ p (OR, PME, Arto Puikkonen).
- 18.8. Ec, Signilskär 1 1kv p (AB).
- 18.8. Kokkola, Tankar 1 1kv m/p (MR, Taneli Rekilä).
- 18.8. Ki, Rönnskär 2 1kv p (PU).
- 19.8. Ki, Rönnskär 1 1kv p (Timo Toivonen, PU).
- 19.8. Po, Leveäkari 1 ♀/1kv p (KSa ym).
- 19.8. Po, Enäjärvi ja Leveäkari 1 1kv p (Jorma Vickholm, Jukka Brunell, Keijo Inkinen, JRI).
- 19.8. Luvia 1 1kv p (JHe, Jouko Lundén, TaN, KSa).
- 21.8.—1.9. Tarvasjoki, Mäentaka 1 1kv (OT ym).
- 25.8. Po, Leveäkari 4 1kv p (JRI, Markku ja Matti Katajainen, Reijo Riihelä).
- 27.8. Kannus, Männistö 1 1kv p (MR, Antero Rekilä).
- 29.8. Laukaa, Tikkakoski 1 1kv p (Ilkka Stén, Risto Palokangas).
- 31.8.—9.9. Mietoinen, Mynälahti 1 1kv (RK ym).
- 1.9. Po, Leveäkari 1 1kv p (PRI, Pasi Männistö, Jorma Pessa).
- 9.9. Kontiolahti, Pitkäranta 1 1kv (MK, Ilc).
- 15.9. Vehkalahti, Husula 1 1kv p (Esko Nevamaa, Urpo Merivalo).
- 21.9. Ha, Täktom 1 1kv p (TLi, TA, HI, HL).
- 22—23.9. Vehkalahti, Salmi 1 1kv (Klaus Niemelä, JJ, Pekka Vainio).
- Poikkeuksellinen invaasio elokuussa. Ruotsissa Öelannissa vaellus alkoi voimakkaana samaan aikaan kuin meillä, 18—19.8. Siellä arvioitiin tavatun 18.8.—8.9. välisenä aikana 30—50 eri yksilöä. Liikehännän syyksi oletettiin lämmin itäinen ilmavirtaus. (Waldenström 1979). Myös Latviassa todettiin invaasio heinä—elokuussa (British Birds 6/80).

Tunturihaukka *Falco rusticolus*

- 27.10. Viljakkala, Harhala 1 (Hannu Koskinen).
- Havaintoja Tunturi-Lapista ei tarkasteta. Lajista ilmoitettiin vuodelta 1979 7 havaintoa, kuvauksen takia. Havainnoitsijoita kehoitetaan tekemään tarkempia pukukuvauksia.

Pikkusulftaanikana *Porphyryla alleni*

- 10.5. Jo, Höytiäisen kanavan suisto 1 juv/ subad p (Kimmo Martiskainen).
- Suomelle uusi lintulaji. Lähimmät pesimäalueet Afrikassa Saharan eteläpuolella. Aikaisemmat pohjoisimmat havainnot Saksasta (1936), Englannista (1902) ja Tanskasta (1929) (Glutz 1973).

Pikkutrappi *Tetrax tetrax*

- 9.5. Kaarina, Hukkio 1 ♂ p (TiN ym).
- 9 havaintoa Suomesta. Edelliset havaittiin 1912 ja 1977. Ruotsissa tavattu 7 kertaa 1900-luvulla, viimeksi 1934 ja 1960 (Sof 1978).

Avosetti *Recurvirostra avosetta*

- 29.4. Tenhola, Bölsvikén 1 p (MLa, HKu).
- 1—16.5. Ha, lintuasema 1, kuoli ja museoitettiin (MHK ym).
- 16.5. Ha, Högholmen ja Täktbukten 2 p (RK, PK, Antti Heikkilä).
- 17—19.5. Ha, Västerjärden 1 (R, Jouko Koivunen, PME).
- 26.5. Outokumpu, Vuonos 1 p (MLv).
- Havaintojen määrä vastaa viime vuosien normaalia, joka on ollut 2—6 havaintoa vuosittain.

Paksujalka *Burhinus oedicnemus*

- 22.6.—2.7. Ko, Jurmo 1 (JHe, TaN, Ari Rivasto, KSa ym).
- Kolmas havainto maastamme, aikaisemmat vuosilta 1972 ja 1975.

Arokahlaajapääskey *Glareola nordmanni*

- 15.8. Kontiolahti, Pitkäranta 1 p (MK, PL).
- Vuosilta 1975—79 on hyväksytty 4 havaintoa, joista 3 tehtiin elokuussa 1977. Lisäksi vuodelta 1978 on havainto *Glareola* sp:stä. Ruotsissa tämä kaakkoinen laji on tavattu kuudesti (Sof 1978).

Mustajalkatylli *Charadrius alexandrinus*

- 9—10.5. Ha, Täktbukten 1 ♀ (Antti Pouttu ym).
- Tavattu Suomessa 21 kertaa, ensimmäinen v. 1957.

Siperiankurmitsa

Pluvialis dominica fulva

- 20.9. La, Hanhijärvi 1 1kv (PRa, JRa, JT).
- 22—25.9. Ko, Jurmo 1 1kv (Ari Vienonen, Tapani Numminen, KSa).
- Tavattu kaikkiaan 4 kertaa, edelliset v. 1973. Ruotsissa tämä Jeniseiltä itään pesivä laji on tavattu kahdesti (Sof 1978).

Alaskansirri *Calidris melanotos*

- 13—14.7. La, Tuosa 1 ad (ES, JP, TPy).

Kahdeksas havainto maastamme, ensimmäinen tavattiin vasta 1968. Ruotsissa tavattu 19 kertaa (Ohlsson 1980). Pesii Jäämeren rannalla Pohjois-Amerikassa ja Koillis-Aasiassa Taimyrlta itään.

Lampiviklo *Tringa stagnatilis*

- 12.5. Ha, Täktbukten 1 p (OH, PSu).
 28.5. Jo, Höytiäisen kanavan suisto 1 p (KVv).
 16—17.6. utokumpu, Sysmäjärvi 1 jp (MLv, TLi, JHo, Risto Silaste).
 18.7. Es, Suomenoja 1 p (HJr).
 15.9. Po, Leveäkari 1 p (Janne Lampolahti, Ilkka Aalto).
 Lähes vuosien 1975—78 keskiarvon (8) mukainen määrä. Porin havainto on ainoa elosyyskuulta mainitulla jaksolla.

Rantakurvi *Xenus cinereus*

- 18.5. Mouhijärvi, Selkee 1 p (Ismo Hietanen).
 20.5. Po, Yyteri 1 p (Olli Holma, Matti Välimäki).
 4.7. Kotka, Hovinsaari 1 p (Tapio Tohmo, Hannu M. T. Järvinen).
 8.7. Po, Yyteri 1 p (Juha Rummukainen, Ilkka Lilja, Jari Peltomäki).
 27—30.6. La, Tuosa 1 (ES, TPy, Lauri Toivari).
 7—9.7. La, Tuosa 1 (ES, JP, TPy).
 Havaintoja Pohjois-Karjalasta sekä rannikolta Kokkolasta Tornioon ei tarkasteta.

Isovesipääsky *Phalaropus fulicarius*

- 31.12. Hammarland, Torp 1 tp/juv p maantieteellä (Juha Karvonen, Jukka Alm, Reijo Viherlehto).
 Myöhäisin havainto maastamme (aiemmista myöhäisin 11.11.). Ruotsissa tavattu kaikkina talvikuuina (Sof 1978). Havaittu kaikkiaan 17 kertaa.

Leveäpyrstökihi *Stercorarius pomarinus*

- 27.4. He, Santahamina 1 vaalea ad m (JKo).
 17.10. Asikkala, Pulkkilanharju 1 tumma ad p (Ilpo Kekki, Henrik Kunttu).
 Havainnot jakson 10.5.—10.6. ulkopuolelta on tarkastettu. Vuodesta 1981 alkaen havainnot jakson 1.5.—15.6. ulkopuolelta tarkastetaan.

Pikkukajava *Rissa tridactyla*

- 13.4. Sottunga 1 (KSa ym).
 29.4. Ha, Vedagrundet 1 p (HJn, Anssi Laurila, Antti Mikala).
 29—30.4. Rovaniemi, Kemijoki 1 p (Jukka Jokimäki, Osmo Junila, Vesa Nivala).
 6.5. Vi, Vähä-Harvajanniemi 1 m (MV, Matti Kitunen).
 13.9. Ki, Rönnskär 1 (Timo Tallgren).
 22.10. Ko, Jurmo 1 (PZ).

Kuva 3. Mustajalkatylli *Charadrius alexandrinus*, naaras, Hangossa. Pyrstössä on huomattavasti enemmän valkoista kuin tyllillä, ja siipijuova on voimakas. Valok. Antti Pouttu.

- 29.10. Le, Lågskär 2 (PRu, HH).
 11.11. Ko, Jurmo 1 (TLi, Leo Lindroos, Tapani Missonen, TPa).
 Kaikki havaitut olivat nuoria lintuja. Havaintojen määrä vastaa lähes vuosien 1975—78 keskiarvoa (10).

Riuttatiira *Sterna sandvicensis*

- 30.5. Ha, lintuasema 1 p (PSe, Pekka Nyman).
 Tavattu 19 kertaa, vuodesta 1974 alkaen vuosittain. Kaikki havainnot on tehty lounaisrannikolla tai Ahvenanmaalla.

Jääkyyhky *Alle alle*

- 10.11. Kuusamo, Ala-Kitka 1 tp/juv saatiin kiinni ja vapautettiin (Esa ja Päivi Patosalmi, Lauri Ryttilä).

17.11. Rovaniemen mlk, Vanttaus 1 kuollut (Tauno Stenroth).

Laji harhautuu Suomeen epäilemättä vuosittain (vuosina 1975—79 9 havaintoa), vaikka ornitologit sen harvoin havaitsevat.

Mehiläissyöjä *Merops apiaster*

28—29.5. Ko, Jurmo 1 (RK, RB, TiN, Pentti Vihanto).

RK on aikaisemmin hyväksynyt vain yhden

Kuva 4. Etelänsatakieli *Luscinia megarhynchos* Tauvossa. Rinta on yksivärinen ja pyrstön alapeitinhöyhenet lämpimän kellanruskeat ilman mitään poikkivöitä, kun taas satakielen rinta on melkein poikkeuksetta harmaatäpläinen ja alapeitinhöyhenet vaaleat, hieman harmahtavat ja varsinkin pyrstön laidalla kapeasti ruskean poikkivöiset. Valok. Esko Strömmer.

havainnon lajista, vuodelta 1975. Ks. myös seuraavaa.

Mehiläissyöjä-laji *Merops* sp

2.6. Mäntyharju, Toivola 1 p (Tapio Tiirikainen).

Vuodelta 1977 on hyväksytty kaksi havaintoa mehiläissyöjä-lajista.

Isokirvinen *Anthus novaeseelandiae*

8—12.9. Lu, Säppi 1 (AE).

13.10. Le, Lågskär 1 (HH, PRu).

21—22.10. He, Viikki 1 (Markku Vickholm, TS, Erkki Virolainen ym).

23.10. Ko, Jurmo 1 (MHK, Matti Laaksonen, EL, PZ).

Maastomäärityksiin isokirvisestä sisältyy mongoliankirvisen mahdollisuus. Vuosina 1975—79 laji havaittiin 14 kertaa (16 yks.), joista yksi keväältä. Ruotsissa tämä Uralin takana pesivä laji tavattiin jaksolla 1961—75 n. 40 kertaa, kahdesti keväällä (Sof 1978).

Nummikirvinen *Anthus campestris*

17.5.—26.7. Tu, Pansio pesivä pari, sai 3 poikasta lentoon (Mikko Tamminen ym).

22.5. Lu, Säppi 1 p (Olli Salminen).

Vuosina 1973—79 tavattiin 26 kertaa, näiden joukossa 3 pesimähavaintoa. (Hangossa ja kahdesti Pansiossa).

Iso/nummikirvinen

Anthus novaeseelandiae/campestris

6—7.12. He, Hernesaari 1 (VR ym).

Sitruunavästäräkki *Motacilla citreola*

21.9.—1.10. Lu, Säppi 1 1kv pyydystettiin (MH, TEs, PMu).

RK on hyväksynyt vuosilta 1973—78 7 havaintoa, joista 3 keväältä. Ruotsissa tavattu 12 kertaa, kaikki v. 1972 jälkeen. Laji on leviämässä länteen ja on pesinyt jo Ukrainassa (Ohlsson 1980).

Vuorivästäräkki *Motacilla cinerea*

7.9. Karkkila, Pyhäjärvi 1 (HF, KVi).

30.9. Ki, Porkkala 1 m (PSe, JKO, AS, Matti Tennilä ym).

26.10. Varkaus 1 p (Osmo Nyysönen, HKo, Turka Laitinen).

31.10.—6.11. He, Kyläsaari 1 (MLh, Ilkka Kuvaja ym).

Vuosilta 1975—79 on hyväksytty 18 havaintoa, joista 3 pesintöjä (Karkkila 1976—78).

Etelänsatakieli *Luscinia megarhynchos*

19.5. Si, Tauvo 1 2kv pyydystettiin (MTy ym).

Tuntomerkit sopivat nimiruutuun *megarhynchos*. 6. havainto Suomesta.

Sinipyrstö *Tarsiger cyanurus*

- 22.5. Imatra, Kymälähti 1 2kv Ä (Kari Haataja).
 12.6. Si, Tauvo 1 2kv ♂ pyydystettiin (MTy).
 13.6. Si, Tauvo 1 2kv ♂ pyydystettiin (MTy, Mikko Ojanen).

Havainnot pesimäpaikkojen ulkopuolelta tarkastetaan. Muutonaikaiset havainnot lisääntyneet viime vuosina. Ruotsissa tavattu 7 kertaa (Ohlsson 1980).

Mustapäätasku *Saxicola torquata*

- 10.5. Sotkamo, Sirviönlehto 1 ♂, rotu *maura istejegeeri* (Pekka Helo).
 12.5. Uusikaupunki, Lyökin Santakari 1 ♂ rotu *m/s* (Henrik Rantanen, Lassi Pöyhönen).
 17.5. Jo, Höytiäisen kanavan suisto 1 ♀, rotu *m/s* (ILe, Aapo Karjalainen).
 16.9. Ha, Vedagrundet 1 ♀/juv (RK, Hannu Hilke, ILa, ET).
 6—14.10. Ha, Tvärminne 1 ♀/juv, rotu *m/s* (Lasse J. Laine, Tom Ahlström, TLu, Pertti Pöllänen ym).

Vuosilta 1974—79 on 28 havaintoa, kun laji oli tavattu vuoteen 1967 mennessä 5 kertaa.

Arotasku *Oenanthe isabellina*

- 30.4.—2.5. Kontiolahti, Iiksenniitty 1 (Markku Alanen, Jouko Tiussa, MK, PL ym).
 Toinen havainto Suomesta, ensimmäinen tavattiin syksyllä 1977. Lajia ei ole tavattu Ruotsissa (SOF 1978).

Kirjosiipiunuilintu***Phylloscopus inornatus***

- 24.9. Ec, Signilskär 1 (MLS).
 27.9. Lu, Säppi 1 (MH, PMu).
 Havaintoja pyydystetyistä ei tarkasteta. Vuosilta 1974—79 on hyväksytty 15 havaintoa. Jaksolla rengastettiin 16 yks.

Schwarzinuunilintu***Phylloscopus schwarzi***

- 27.9. Lu, Säppi 1 kv pyydystettiin (MH, TEs, PMu).

Toinen havainto maastamme, ensimmäinen pyydystettiin syksyllä 1974. Pesii lähinnä Neuvostoliiton Altailla. Ruotsissa tavattu 5 kertaa (SOF 1978).

Tulipäähippiäinen *Regulus ignicapillus*

- 6—11.10. Ki, Rönnskär 1 ♂, ilmeisesti ad, pyydystettiin (TS, Pertti Uusitalo, Niila Valle, Timo Yrjölä ym).

Lintu siirrettiin jatkuvan verkkoihin jäämisen takia läheiseen Mäkiluotoon. Toinen havainto Suomesta, ensimmäinen tavattiin joulukuussa 1968.

KUVA 5. Schwarzinuunilintu *Phylloscopus schwarzi* Säpissä. Voimakas nokka, suuri silmä ja leveä silmäkulmanjuova voidaan todeta mustavalkokuvastakin. Valok. P. Muuronen.

Sepelsieppo *Ficedula albicollis*

- 19.5. Le, Lågsjär 1 ♀ pyydystettiin (OT, HP, Niklas Simberg).
 Muut kuin ad koiraat tarkastetaan.

Valkopäätiainen *Parus cyanus*

- 2.12. Hyvinkää, Kytäjä 1 (Jukka Meriläinen, Jaska Risku).
 13. havainto maastamme. Aikaisemmat linnut havaittiin vuosina 1973—77. Ruotsissa tämä kaakkoinen laji on tavattu vain kerran (Sof 1978).

Punapäälepinkäinen *Lanius senator*

- 15—23.10. Ko, Jurmo 1 kv pyydystettiin, joutui lopulta kanahaukan saaliiksi (Esko Gustafsson, Jukka Saario ym).
 Tuntomerkit sopivat nimirotuun *senator*. Toinen syyshavainto nuoresta linnusta. Tavattu kaikkiaan 9 kertaa.

Pähkinähakki

- Nucifraga caryocatactes macrorhynchos***
 Huhti-kesäkuu Iisalmi, Nerohvirta pesivä pari (Rolf Lappalainen, Hannu ja Hemmo Kauppinen).

Rotumäärityksen hyväksyminen perustuu nuoresta linnusta otettuun valokuvaan, kuten myös vuonna 1978.

Nokivaris *Corvus corone corone*

Toukokuussa 1980 postissa katosi kirjelähetys, joka sisälsi nokivarislomakkeita. Joukossa oli muutamia, joita ei ollut kopioitu. Henkilöiden,

KUVA 6. Tulipäähippiäisiä *Regulus ignicapillus* hippiäisen seurassa Puolassa. Valok. E. Lehi-koinen.

jotka ovat lähettäneet v. 1979 tai 1980 alussa ilmoituslomakkeen nokivarishavainnosta, toivotaan lähettävän uuden kadonneen tilalle.

Pikkusirkku *Emberiza pusilla*

- 3.9. Outokumpu, Jokipohja 1 (MLv, Hanu Räsänen).
14.9. Lu, Säppi 1 (AE).
10.11. He, Kyläsaari 1 (Jukka Riihelä).
Havainnot pesimäpaikkojen ulkopuolelta tarkastetaan.

Kultasirkku *Emberiza aureola*

- 12.6. Le, Lågskär 1 +2kv ♂ (HKA, Sinikka Karhu, HP).
17.6.—19.7. Ahtäri, Itä-Peränne 1 2kv ♂ 1 ♀ (Jussi Ryssy, Arto Halttunen, Pentti Häkkinen).
19.6.—7.7. Varkaus, Lehtoniemi 2 ♂ 1 ♀ (TLi ym).

Havainnot pesimäpaikkojen ulkopuolelta tarkastetaan. Ylläolevissa 2 uutta pesimäpaikkaa.

Harmaasirkku *Miliaria calandra*

- 31.5. Ko, Jurmo 1 m (RK, RB, TiN).
4.6. Vi, Vilkkilä 1 A (MLh, Kimmo Lahti).
16.6. Ki, Järsö 1 A (Harri Liusvaara).
Vuosina 1975—79 tavattu 16 kertaa.

Havaintoja aikaisemmilta vuosilta

Jääkuikka *Gavia adamsii*

- 26.5.75 Po mlk, Söderskär 1 jp m (PK).
13.5.77 Po mlk, Kummelskär 1 jp m (RLS).
13.5.78 Po mlk, Kummelskär 1 jp m (RV, Petteri Mikkola, JS) ks myös LM 4/79; tämä on 3. yksilö.
14.5.78 Po mlk, Kummelskär 1 jp m (RV).

Jääkuikka-laji *Gavia immer/adamsii*

- 16.5.78 Po mlk, Kummelskär 1 jp m (RV, JS).

[**Intianhanhi** *Anser indicus*]

- 23.8.78 Kittilä 1, Oulun yliopiston kokoelmissa.

Sepelhanhi *Branta bernicla hrota*

- 1.6.78 Po mlk, Kummelskär 1 m (Timo Pettay).

Rotumäärittäminen perustui valkeaan vatsaan. Hyväksytty ”hrota-tyyppisenä”. Sama koskee RK:n aikaisemmin julkaisemaa havaintoa 23.5.73 (LM 3/79).

Arosuohaukka *Circus macrourus*

- 20.9.78 Paimio, Paimionlahti 1 ♂ (JKr).

Kiljukotka *Aquila clanga*

- 9.9.78 Es, Laajalahti 1 juv/subad m (Esko Lavikka).

Punajalkahaukka *Falco vespertinus*

- 16.5.76 Po mlk, Kummelskär 1 ♀ m (RLS).
17.8.77 Tu, Pansio 1 ♀ (EL).
16—17.6.78 Parikkala, Siikalampi 1 ad ♂ (HJn, KSO).

Tunturihaukka *Falco rusticolus*

- 12.10.78 Ko, Jurmo 1 (Jukka Grönlund).

Pikkuhuitti *Porzana parva*

- 10.6.76 Kuusamo, Oulangan kansallispuisto 1 ♀ p (Dan Zetterström, Gunnar Ehrenroth, Dan Matsson).
Havainnosta tiedonanto: OF 4/79.

Avosetti *Recurvirostra avosetta*

- 8.9.74 Po, Yyteri 1 p (PK).
2.5.75 Es, Laajalahti 3 p (PK, RY).
15.5.75 Maalahti, Petolahden suisto 1 (TPa).

Lampiviklo *Tringa stagnatilis*

- 19.5.73 Pyhtää, Ristisaari 1 p (ES, Klaus Jernström, Perttu Koski).
6.5.78 Tu, Ruissalo 1 p (JLn).

Rantakurvi *Xenus cinereus*

- 26.5.76 La, Toikansuo 1 (MV).

Leveäpyrstökihu *Stercorarius pomarinus*

- 25.7.78 Rauman mlk, Kalla 1 vaalea ad (Kalle ja Jukka Haapala).

Isokihu *Stercorarius skua*

- 14.8.78 Enontekiö, Kilpisjärvi 1 (Ulf Gärdenfors).

Tämä on toinen RK:n hyväksymä havainto lajista (edellinen heinäkuulta 1975).

KUVA 7. Pikkukajava *Parus parca*, naaras, kuusamalaisessa kuusessa kesäkuussa 1976.

Pikkukajava *Rissa tridactyla*

- 1.3.74 He, Kaivopuisto 1 ad (PK).
13.5.77 Po mlk, Kummelskär 1 juv m (RLS).
24.5.78 Kalajoki, Letto 1 ad ammuttuna (Seppo Pudas).

Jääkyyhky *Alle alle*

- 5.5.77 Ko, Utö 1 m (JKr).
4—5.11.78 Kokkola, Trullevi 1 kalaverkkoon kuollut (Kalle Imberg).

Lyhytvarvaskiuru

- Calandrella brachydactyla*
9.6.77 Po mlk, Kummelskär 1 p/m (RLS).
Vuosilta 1975—79 on hyväksytty 6 havaintoa lajista.

Ruostepääsky *Hirundo daurica*

- 22.4.78 Paimio, Paimionlahti 1 m (JLn, Harry Lehto, KSa).
RK on aikaisemmin hyväksynyt yhden havainnon lajista (toukokuulta 1976).

Nummikirvinen *Anthus campestris*

- 20.8.78 La, Hanhijärvi 1 ad (Pertti Rasp, JRa, PRa).

Etelänsatakieli *Luscinia megarhynchos*

- 19.5.76 He, Itä-Tonttu 1 p (PRu, Pauli Dernjatin).
5. havainto maastamme.

Mustapäätasku *Saxicola torquata*

- 15.5.76 Le, Järsö 1 ♂, rotu *mauralstejnegeri* (Anneli Leivo ym).
9.9.78 Ha, Täktbukten 1 ♀/juv (TiN, RB, ILa, ET).

Mustakaularastas

Turdus ruficollis atrogularis

- 19.5.77 Vi, Hurppu 1 ♀ p (MLa, JKr, HKu).
RK on hyväksynyt 4 havaintoa vuosilta 1973—77, joista tämä on toinen keväältä.

Kirjosiipiunilintu

Phylloscopus inornatus

- 27—28.9.78 Ko, Jurmo 1 (RK).

Pyrstötiainen

Aegithalos caudatus europaeus

- 4.10.73 Si, Tauvo 1 pyydystettiin (Martti Lagerström).
Linnussa todettiin *europaeus*-rodun tunto-merkit.

Harmaasirkku *Miliaria calandra*

- 18.5.78 Ypäjä 1 Ä (JKr ym).

Havainnoijat

Kun havainnoijan nimi esiintyy katsauksessa vähintään kahdesti, se on lyhennetty. Yleensä kaikkien havainnoijien nimet on mainittu, ei kuitenkaan neljää enempää. Ilmoituksen tekijän nimi on ensimmäisenä.

- TA—Tom Abbors
AB—Alar Broberg, RB—Rurik Baarman
AE—Asko Eriksson, TEr—Tuomo Eronen,
TEs—Toni Eskelin
HF—Hannu Friman
LK—Leo Granberg
HH—Harri Hongisto, JHe—Jari Helstola, JHo—
—Jorma Holopainen, MH—Martti Hario,
MHK—Markku Huhta-Koivisto, OH—Olli
Haukkoavaara
HI—Hannele Ilvesalo
HJn—Hannu Jännes, HJr—Harri ärn, JJ—
Jarmo Jäntti, MJ—Mauri Jalonen
HKa—Heikki Karhu, HKo—Heikki Kotilainen,
HKu—Hannu Kuivala, JKo—Jarmo Korpenfelt,
JKr—Jorma Kirjonen, JKv—Juha Kiviniemi,
MK—Matti Kapanen, PK—Pekka Komi,
RK—Rolf Karlson
EL—Esa Lehikoinen, HL—Hans-Göran Lax,
ILa—Ismo Lahtonen, ILe—Ilkka Lemmettyinen,
JLn—Jarmo Laine, JLS—Jyrki Lausamo,
MLa—Markku Laurén, MLh—Matti

Lehti, MLv—Mauri Leivo, MLS—Matti Lammin-Soila, PL—Paavo Liimatta, RLS—Risto Lammin-Soila, TLi—Tom Lindroos, TLu—Tuomas Lukkarinen
 KoM—Karno Mikkola, PMc—Paavo Mero, PMu—Pertti Muuronen
 TaN—Tarmo Nurmi, TiN—Timo Nurmi
 HP—Heikki Pakkala, JP—Jukka Pulli, TPa—Tuukka Pahtamaa, TPy—Timo Pyyhtiä
 JRa—Jouko Rantanen, JRi—Jouni Riihelä, MR—Matti Rekilä, OR—Osmo Ruottinen, PRa—Paavo Rantanen, PRi—Petri Rissanen, PRu—Pekka Rusanen, VR—Visa Rauste
 AS—Aarno Salminen, ES—Esa Sojamo, JS—Juha Saari, KSa—Kari Salonen, KSo—Kari Soilevaara, PSe—Paul Segersvärd, PSu—Pekka Suhonen, RS—Risto Saranto, TS—Tuomo Salmela
 ET—Esko Tarponen, JT—Jari-Pekka Tyyskä, MTo—Matti Torala, MTy—Matti Tynjälä, OT—Olli Tenovuo, VT—Veijo Turunen
 PU—Pertti Uusivuori
 KVa—Kari Varonen, KVi—Kalle Virta, MV—Matti Vanhapelto, RV—Raimo Virkkala, TV—Tapio Virpi.
 RY—Rauno Yrjölä
 PZ—Pentti Zetterberg

Kirjallisuus

- GLUTZ VON BLOTZHEIM, U., BAUER, W. & E. BEZZEL, 1973: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. — Frankfurt am Main.
 OHLSSON, J. 1980: Sällsynta fåglar i Sverige 1978 — en rapport från SOF:s raritetskommitté. — Vår fågelvärld 39:35—42.
 RANDLA, T. 1976: Eesti röövlinnud. — Tallinn.
 SOF. 1978: Sveriges fåglar. — Stockholm.
 WALDENSTRÖM, Å. 1979: Aftonfalk — kommentarer kring ett invasionsuppträdande på Öland i augusti 1979. — Calidris 8: 221—224.

Summary: *Records of rare birds in Finland in 1979.*

This paper lists all records of rare birds made in Finland in 1979, which have so far been accepted by the Finnish Rarities Committee. In addition some older ones.

Kirjoittajan osoite — Author's address

Böle

SF-02400 Kirkkonummi

Puh. 90-2984 217 tai 90-638 211

RK:n käsiteltäväksi tulevat lajit ja havainnot

- A. Maalle uudet lajit ja maastossa tunnistettavat alalajit.
 B. RK:n laatimassa erityisessä luettelossa mainitut lajit ja alalajit (Liite).
 C. Muut sellaiset havainnot, jotka Lintumieslehden toimitus, SLY:n hallituksen jäsen, RK:n jäsen tai aluevastaava katsoo tarpeelliseksi alistaa RK:lle (esim. kuukkeli etelärannikolla, kirjokerttu Lapissa, mustapääkerttu talvella tms).

Gavia immer

G. adamsii¹

Podiceps nigricollis

Fulmarus glacialis

Oceanodroma leucorhoa

Sula bassana

Phalacrocorax aristotelis

Pelecanus onocrotalus

Ixobrychus minutus

Nycticorax nycticorax

Ardeola ralloides

Egretta garzetta

E. alba

Ardea purpurea

Plegadis falcinellus

Platalea leucorodia

Phoenicopiterus ruber

Anser brachyrhynchus

A. erythropus

A. caerulescens

Branta bernicla hrota

B. ruficollis

Tadorna ferruginea

Anas americana

A. discors

Netta rufina

Aythya nyroca

Somateria spectabilis²

Melanitta perspicillata

Bucephala islandica

Milvus milvus

Haliaeetus leucoryphus

Neophron percnopterus

Gyps fulvus

Circaetus gallicus

Circus macrourus

C. pygargus

Aquila pomarina

A. clanga

A. rapax

Falco vespertinus

F. rusticolus³

Porzana parva

Porphyryla alleni

Anthropoides virgo

Tetrax tetrax

Chlamydotis undulata
 Otis tarda
 Recurvirostra avosetta
 Burhinus oedicnemus
 Cursorius cursor
 Glareola nordmanni
 Charadrius alexandrinus
 C. leschenaultii
 Pluvialis dominica
 Chettusia gregaria
 C. leucura
 Calidris minutilla
 C. bairdii
 C. melanotos
 Tryngites subruficollis
 Limnodromus scolopacens
 Tringa stagnatilis
 T. flavipes
 Xenus cinereus⁴
 Phalaropus tricolor
 Ph. fulicarius
 Stercorarius pomarinus⁵
 S. skua
 Larus sabini
 L. glaucoides
 Rhodostethia rosea
 Rissa tridactyla
 Pagophila eburnea
 Sterna sandvicensis
 Chlidonias leucopterus
 Uria lomvia
 Alle alle
 Fratercula arctica
 Syrhaptes paradoxus
 Streptopelia senegalensis
 Clamator glandarius
 Tyto alba
 Athene noctua
 Hirundapus caudacutus
 Apus caffer
 Merops apiaster
 Picus viridis
 Melanocorypha calandra
 M. bimaculata
 M. leucoptera
 Calandrella brachydactyla
 C. rufescens
 Galerida cristata
 Hirundo daurica
 Anthus novaeseelandiae
 A. godlewskii
 A. campestris
 A. hodgsoni
 A. gustavi
 Motacilla citreola
 M. cinerea

Prunella montanella
 P. collaris
 Luscinia megarhynchos
 L. svecica cyanecula
 Tarsiger cyanurus⁶
 Saxicola torquata
 Oenanthe isabellina
 O. pleschanka
 O. deserti
 Zoothera dauma
 Catharus ustulatus
 Turdus obscurus
 T. naumanni
 T. ruficollis
 Locustella lanceolata
 L. luscinoides
 Acrocephalus paludicola
 A. agricola
 Sylvia cantillans
 S. rueppelli
 S. nana
 Phylloscopus borealis⁷
 Ph. proregulus⁸
 Ph. inornatus⁸
 Ph. schwarzi
 Ph. fuscatus
 Ph. bonelli
 Regulus ignicapillus
 Ficedula albicollis²
 Panurus biarmicus
 Parus palustris
 P. cyanus
 Remiz pendulinus
 Lanius isabellinus
 L. minor
 L. senator
 Corvus dauuricus
 C. corone corone
 Sturnus roseus
 Zonotrichia albicollis
 Emberiza leucocephala
 E. pusilla⁰
 E. aureola⁰
 E. melancephala
 Miliaria calandra

¹ ei juhlapukuisia 1.5.—15.6.

² ei ad ♂

³ ei Tunturi-Lapissa

⁴ ei Pohjois-Karjalassa eikä rannikolla
Kokkolasta Tornioon

⁵ jakson 1.5.—15.6. ulkopuolella

⁰ ei pesimäpaikoilla

⁷ ei laulavia

⁸ ei pyydystettyjä